

ПЕРЕГРУПУВАННЯ ЕЛЕКТОРАТУ В США ЗА ІДЕОЛОГІЧНИМИ ПРИНЦИПАМИ В КІНЦІ ХХ СТ.

Враховуючи дані участі громадян та політичних партій у президентських виборах і виборах до Конгресу у 1976–1994 рр., зроблених Американським національним інститутом дослідження виборів, та на основі проведеного ним опитування експертних груп в 1992–1994 роках, дане дослідження доводить, що результати виборів 1994 та 1996 років відображають довготривале перегрупування американського електорату на основі підтримки та відповідної сили ідеологій двох основних політичних партій. Дана зміна відданості електорату до партії була основана на зростаючій ідеологічній поляризації демократів та республіканців під час та після ери Рональда Рейгана. Більш чітка різниця між ідеологічними позиціями партій значно допомогло громадянам вибрати ту чи іншу партію на основі політичних переваг.

Ключові слова: теорія політичного перегрупування, політичні партії, США, президентські вибори, виборчий процес, партійна належність.

Актуальність дослідження стереотипів та інших чинників, що впливають на перебіг президентських виборчих кампаній, протистояння у них Демократичної та Республіканської партій є важливою в зв'язку з розвиненістю демократичних інститутів США. Раніше в Україні не досліджувалися чинники та стереотипи, які вплинули на перегрупування політичних сил та електорату, починаючи з ери Рональда Рейгана і закінчуючи виборами до Конгресу 1994 року. У США такими дослідженнями займалися багато науковців, серед яких найвідомішими є праці, А.Абрамовіца [1], У.Бернема [5], Дж.Кемпбелла [6, 7], Ч. Франкліна [15], Дж.Сундквіста [29], К.Уілкокса [31] та інших.

Метою даного дослідження, яке проводилося на основі аналізу даних участі громадян та політичних партій у президентських виборах і виборах до Конгресу у 1976–1994 рр., зроблених Американським національним інститутом дослідження виборів, та на основі проведеного ним опитування експертних груп у 1992–1994 роках, продемонструвати, що результати виборів 1994 та 1996 років відображають довготривале перегрупування американського електорату на основі підтримки та відповідної сили ідеологій двох основних політичних партій. Дана зміна відданості електорату до партії була основана на зростаючій ідеологічній поляризації демократів та республіканців під час та після ери Рональда Рейгана.

З часу виходу в світ „Американського Виборця” (The American Voter) в 1960 р., політологи поділили чинники, що впливають на кількість відданих голосів виборців і результати виборів, на два види: короткотермінові та довготермінові сили [6, С.57-65; 11, с.187; 12, с.32-49]. Короткотермінові сили охоплюють проблеми, кандидатів та умови, особливі для даних виборів, в той час як найважливішою довготерміновою

силою є належність електорату до тієї чи іншої партії. А.Кемпбел [6] виявив, що саме належність до партії була вирішальною, у порівнянні із ставленням до кандидатів та проблем, тому, в результаті, це мало дуже великий вплив на індивідуальне рішення кожного виборця.

Пізніші дослідження підтвердили, що така характеристика як належність до партії є значно стабільнішою [2; 12; 13; 19; 20], ніж інші позиції, і має більший вплив на виборця, ніж інші позиції впливають на партійну належність під час окремої виборчої кампанії [17; 18]. Таким чином, належність або прихильність до партії має ключовий вплив на результати виборів у Сполучених Штатах.

Майже 50 років після великої депресії та Нового курсу Демократична партія мала перевагу серед виборців над партією республіканців тому, що більшість американців поділяли погляди демократів. З початку 1980-х років перевага демократів у партійній належності втрачає своє значення. Незважаючи на їх перемогу на президентських виборах у 1992 р., відсоткова різниця між демократами та республіканцями серед виборців знизилася із 19% у 1980 р. до 10% у 1992 році [30, с.62-73, 137-148].

Дослідники давно уже визнали що партійна прихильність є досить динамічною. В американській історії періодично відбувались зміни поглядів прихильників, або перегрупування електорату, і ці зміни були детально описані та проаналізовані окремими вченими [5; 10, с. 121; 21, с.3-18; 22, с.205; 29]. Деякі з них стверджували, що саме ці зміни перш за все впливають на зміну прихильності до партій у відповідь на зміни соціального та економічного оточення [23, с.55-58]. Інші дослідники вважали, що зміни, в основному, ведуть до непропорційної мобілізації нових виборців, або тих, яких раніше були позбавлені виборчих прав [3; 4, с.123; 7, с.357-363; 8; 9].

Інколи критичні вибори стають передумовою змін прихильників. Саме такі вибори, які проявляють характер суворої опозиції до політичної системи, на основі таких катастрофічних подій як Громадянська війна чи Велика депресія, можуть призвести до зміни кількості партійних прихильників, що, у свою чергу, продовжується протягом кількох виборчих циклів [4; 5; 21; 22; 29]. З цієї точки зору важко пояснити результати виборів 1994 року, беручи за основу теорію перегрупування електорату. Збентеживши майже всіх експертів, Республіканська партія отримала 53 місця у Палаті представників і 8 місць у Сенаті, таким чином, маючи можливість контролювати, вперше за останні сорок років, діяльність обох палат Конгресу. Вперше, з часу правління Ейзенгауера, республіканці вибороли більшість у Сенаті та Палаті представників. Більше того, двома роками пізніше вони зберегли

свій контроль в обох палатах, отримуючи перемоги у виборах, як основна партія, вперше з виборчого циклу 1928–1930 рр.

Результати виборів 1994 року чітко відобразили більше, ніж звичайне незадоволення виборців роботою президента. Вибори 1994 не були критичними, тобто, прихід до влади у Конгресі республіканців був кульмінацією довготривалого перегрупування, що відбувалося протягом кількох виборчих циклів, аж до вагомості перемоги республіканців. Це довготривале перегрупування відобразило зростаючу ідеологічну поляризацію двох основних партій та фундаментальних змін у сприйнятті народом партій під час цього періоду. Проведене дослідження показує, що зміни у позиціях партій можуть призвести до драматичних змін настроїв прихильників партії протягом кількох виборчих кампаній.

Теорія ідеологічного перегрупування. Дослідники виявили, що на політичну приналежність виборців може мати вплив велика кількість короткотермінових чинників. Окремі дослідження продемонстрували, що на індивідуальному рівні на прихильність до певної партії може вплинути як вибір кандидата, за якого голосувати [25], так і результати діяльності партії у минулому [13, 14; 15; 23]. Проте, жоден із цих чинників задовільно не пояснить довготривалі зміни у прихильності електорату до тієї чи іншої партії.

Якщо ні результати діяльності партії під час минулого терміну, ні вибори президента, не можуть пояснити довготривалі зміни у настроях електорату, тоді існує третій чинник – політичні переконання. Деякі дослідження продемонстрували, що на прихильність до партії можуть впливати саме політичні переконання [8, с.390; 14, с.302-305; 24, с.445-450; 25; 26, с.1075]. Хоча жоден із згаданих науковців не робив спроби пояснити довготривалі зміни в партійній приналежності, їх результати продемонстрували, що зміни партійної політики або її особливостей могли протягом кількох виборчих циклів змінити кількість прихильників партії серед електорату.

Дане дослідження демонструє, що перемоги республіканців у 1994 та 1996 роках на виборах до Конгресу вплинули на довготривалі зміни і, що в основі змін прихильності електорату до партії була зростаюча ідеологічна поляризація Демократичної та Республіканської партій до та після ери правління Рейгана. Чіткіші різниці між ідеологічними позиціями партій полегшили громадянам завдання зробити свій вибір відповідно до їх політичних переваг. Результатом змін стало довготривале перегрупування прихильників Республіканської партії за ідеологічними принципами.

Обрання Рональда Рейгана, найяскравішого лідера американського консервативного руху, призвело до підвищення ідеологічної поляризації серед лідерів та активістів партії [1, с.19-24; 28, с.65-73]. Програма зменшення податків, збільшення воєнних витрат, скорочення внутрішніх соціальних програм викликали розбіжності серед населення та надзвичайно високу

партійну однаковість у Конгресі. Ліберальні республіканці та консервативні демократи були змушені дотримуватись своїх основних позицій. Дехто підтримував керівництво партії, ризикуючи втратити підтримку виборців. Інші переходили до інших партій або звільнялися. У результаті, Демократична партія стала ліберальнішою, а Республіканська партія – значно консервативнішою [27, с.56].

Результати виборів 1992 року прискорили рух у напрямку до ідеологічної поляризації. Хоча Білл Клінтон проводив кампанію як „новий демократ”, а не традиційний ліберал, він швидко віддячив саме групам із ліберальними поглядами, які підтримали його кандидатуру слідувачі політиці, яка дозволяла геям та лезбіянкам відкрито проходити військову службу, а також знімаючи заборону на аборти в державних клініках. Пізніше президент відстоював свою пропозицію стосовно збільшення податків для американців із середнім та високим рівнями доходів та підняв роль федерального уряду в забезпеченні страхування здоров'я.

Дії Республіканської партії у Палаті представників могли зробити більший внесок до ідеологічної поляризації в 1990-х рр., ніж політика президента Клінтона. Старе, відносно помірне крило партії, зосереджене на Середньому Заході та Північному Сході країни, і представлене таким лідером як Р.Мічел, поступово втрачало свій вплив на молодше, більш консервативне крило, зосереджене на Півдні, представлене такими лідерами, як Н.Джингріч, який надавав перевагу конфронтації у стосунках із демократами [31].

Виборча кампанія 1994 р. була прямим результатом зміни керівництва республіканців у 103 Конгресі. „Контракт із Америкою”, програма консервативних позиційних ідей, вибраних для офіційного звернення, було результатом розумових зусиль Н.Джингріча та Р.Армі, іншого безкомпромісного консерватора та основного помічника Н.Джингріча. Вони вирішили, які саме положення включити до Контракту, а також, переконали переважну більшість кандидатів-республіканців підтримати його зміст. Результатом стала одна із найбільш об'єднаних та ідеологічних кампаній в історії проміжних виборів у США – кандидати від Республіканської партії йшли на вибори як члени єдиної команди з метою підтримки широкої законодавчої програми [16; 31].

Однією із умов перегрупування партійних сил є поява партійних лідерів, які займають прямо протилежні позиції щодо зміни ідей [29, с.122-160]. Для того, щоб вибрати партію за ідейними позиціями, виборці повинні розпізнавати різницю між позиціями партій. Ми вважаємо, що підвищення ідеологічної поляризації демократичних та республіканських партійних лідерів та активістів, починаючи з 1980 р., і, особливо, після 1992 р., значно полегшило завдання виборців у розпізнанні різниці між партійними позиціями, і, таким чином, полегшило вибір, основою якого є

наближеність до їх власних ідеологічних переконань. Результатом стала ідеологічна зміна партійної відданості серед виборців – зміна, що вплинула на прихід до влади у Конгресі республіканців у 1994 році.

Для того, щоб показати, що ідеологічне перегрупування мало місце серед електорату в США з кінця 1970-х рр., ми наведемо наступні докази: 1) починаючи з 1980 р., серед електорату відбулося поступове зростання у співвідношенні республіканських ознак, та відповідне зменшення демократичних; 2) переваги республіканців були досить нечіткими серед різних груп населення, найбільше переваг виявилось серед виборців, які віддають перевагу консервативним поглядам – білі чоловіки та білі жителі південних штатів; 3) відбулося суттєве перегрупування на користь Республіканської партії під час зміни поколінь виборців – виборці стали більшими республіканцями та меншими демократами, ніж були їх батьки; 4) найбільші відмінності у поглядах різних поколінь можна знайти серед прихильників консервативних поглядів білих чоловіків та білих мешканців Півдня, а також серед виборців із порівняно високим соціально-економічним статусом; 5) починаючи з 80-х рр. ХХ ст., а особливо з 1992 року, виборці почали більше розуміти розбіжності між позиціями партій; 6) враховуючи зростання розуміння розбіжностей між партійними позиціями, виборці в кінці ХХ ст., на відміну від виборців до 80-х років, можуть зробити свій вибір саме на основі партійних позицій.

Дослідження проведене на основі вибірки та аналізу даних, зібраних Американським національним інститутом дослідження виборів між 1976 та 1994 роками, а також, враховуючи проведені в 1992–1994 рр. опитування груп експертів. Цей набір даних включає ступінь партійної прихильності (належності) респондентів, партійну належність їх батьків, політичні переконання, розуміння позицій партії щодо проблем політики та соціально-економічне становище. 1976 рік обраний початковою датою дослідження з метою обґрунтувати основу, яка дозволить визначити результати так званої революції Рейгана та інших поляризаційних сил та процесів, які могли би вплинути на партійну належність чи підтримку певної партії протягом останнього двадцятиріччя минулого століття. Дослідження завершується приходом Республіканської партії до влади у Конгресі (Сенат і Палата представників) після виборів 1994 року. Для цього існує дві основні причини. По-перше, дослідження виборів цих років включають питання політичних переконань та розуміння позицій партій. По-друге, це дає можливість порівняти освідомленість опитуваних про партійні відмінності на початку та в кінці періоду досліджень.

Досліджуючи напрямки зміни партійної приналежності між 1978 та 1994 роками, ми намагались мінімізувати вплив короткотермінових нестабільностей, поєднуючи дані виборів, що формують єдиний виборчий цикл.

Результати дослідження. З часів партійного перегрупування після Нового курсу 1930-х рр., перевага залишалась за демократами. Ця перевага полягала у майже постійному контролі Сенату та Палати представників, починаючи з 1952 року. Проте ми зробили припущення, що перевага Демократів значно зменшилась після 1970-х рр. Таблиця №1 демонструє дані щодо цього припущення. Ця таблиця показує тенденції партійної належності протягом п'яти виборчих циклів від 1976–1978 до 1992–1994 років. Протягом цього часу пропорційність належності до демократів серед електорату знизилась від 54% до 48%, в той час, як у республіканців зросла від 32% до 41%. Як результат, перевага демократів зменшилася на дві третини: із 22 пунктів у 1972-76 роках до 7 – у 1992-1994 рр. Дані результати значно підтримують нашу гіпотезу.

Таблиця 1. *Зміна партійної належності серед різних груп опитаних між 1976 і 1994 рр.*

	Підтримка Демократичної партії (%)			
	1976-78	1992-94	Зміна	Кількість опитаних
Афро-американці	93	90	-3	442/500
Білі	58	49	-9	3889/3546
Чоловіки	58	44	-14	1732/1697
Жінки	58	55	-3	2157/1849
Північ	56	51	-5	2946/2570
Південь	64	48	-16	943/890

Джерело: Американський національний інститут виборів, 1976-1994 рр.

Примітка: Підтримка Демократичної партії базується на даних щодо виборців прихильників демократів.

Дані таблиці №1 також відображають суттєве зменшення переваг демократів, починаючи з кінця 1970-х рр., демонструючи також дані партійної належності кількох ключових груп електорату на початку та в кінці досліджуваного періоду. Ми припустили, що найбільші зміни у партійній належності починаючи з кінця 1970-х рр. відбулися серед груп із консервативними політичними переконаннями, в той час, як підтримка Демократичної партії впала із 60% до 52%. У кінці 1970-х рр. білі чоловіки та жінки підтримували Демократичну партію, а в середині 1990-х рр. білі жінки стали на 11% демократичніші, ніж білі чоловіки. В кінці 1970-х рр., південні білі були більшими прихильниками демократів, ніж північні білі. В середині 1990-х рр. південні білі стали більшими республіканцями, ніж білі мешканці північних регіонів.

Зміни у поглядах поколінь. Аналізуючи джерела, ми виявили, що нове покоління виборців належить більше до партії республіканців, хоча батьки не завжди поділяють їх погляди. Крім того, ми також припустили, що найбільші зміни у поглядах можуть бути знайдені серед груп, які дотримуються консервативних переконань. Таблиця №2 представляє дані цієї гіпотези.

Таблиця 2. Різниця у підтримці Демократичної партії різними поколіннями у 1994 р.

Підтримка Демократичної партії (%)				
Групи	Батьки	Респонденти	Різниця	Кількість випадків
Афро-американці	95	91	-4	85
Білі	61	46	-15	597
Північ	57	49	-8	420
Південь	68	41	-27	177
Чоловіки	62	38	-24	294
Жінки	60	54	-6	303
Середня школа	63	54	-9	261
Коледж	59	42	-17	318
Низький дохід	65	67	+2	122
Середній дохід	58	43	-15	281
Високий дохід	59	37	-22	160
Усього	65	52	-13	723

Джерело: Американський національний інститут виборів. Дані опитування груп експертів 1992-1994 рр.

Примітка: Підтримка Демократичної партії базується на даних щодо виборців прихильників демократів.

Дані Таблиці №2 підтверджують наші припущення. Значимість змін у поглядах поколінь на Республіканську партію є вагомим, хоча про-республіканські зміни були набагато більшими серед деяких груп: 22% серед білих із високим рівнем доходів, 24 – серед білих чоловіків та 27% серед білих жителів Півдня. Проте, у 1994 році, чоловіки були на 16 пунктів прихильніші до республіканців, ніж білі жінки. Дві третини білого населення Півдня виросло у демократичних сім'ях. У 1994 р. 3/5 південних білих поділяли погляди Республіканської партії. Таким чином, хоча південні білі виростили у сім'ях, які поділяли політику демократів, у 1994 р. вони розділяли погляди республіканців, на відміну від північних білих.

Таблиця №3 надає додаткову інформацію щодо руху в Республіканській партії протягом 1978-1994 рр. Порівнюючи результати 1978-1994 років, ми простежуємо невелику різницю між виборцями з республіканських сімей. Виборці з незалежних сімей з демократичною ідеологією були більшими прихильниками республіканців у 1994 році, ніж у 1978 р. Хоча 73% виборців з демократичних сімей підтримували позицію батьків у 1978 році, лише 65% із них підтримували батьків у 1994 р. За цей період 17% виборців з демократичних сімей вступили до Республіканської партії в 1978, а 29% зовсім покинули партію, членами якої були їх батьки і визнали себе республіканцями в 1994 році.

Таблиця 3. Належність батьківського покоління до партій у 1978 та 1994 рр.

	Належність батьків до партії					
	Демократична		Незалежний		Республіканська	
Належність респондентів	1978	1994	1978	1994	1978	1994
Демократична	73	65	44	38	23	23
Незалежний	10	6	24	15	12	7
Республіканська	17	29	32	47	65	70
Усього	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Кількість опитаних	1136	353	559	179	549	191

Джерело: Американський національний інститут виборів. Дані опитування груп експертів 1978 та 1992-1994 рр.

Для того щоб відповісти на питання, чи висока свідомість привела до тіснішого зв'язку в ідеології та політиці партій, ми порівняли співвідношення між партіями та їх ідеологією в 1978 та 1994 роках, звертаючи особливу увагу на відмінності між партіями.

Таблиця 4. Партійна належність за ідеологією у 1978 та 1994 рр. (Респонденти, батьки яких належали до Демократичної партії)

	Ідеологія					
	Ліберальна		Помірна		Консервативна	
Партійна належність	1978	1994	1978	1994	1978	1994
Демократична	85%	85%	78%	68%	56%	28%
Незалежні	9	5	10	6	12	10
Республіканська	6	10	13	26	32	63
Усього	100%	100%	101%	100%	100%	101%
Кількість опитаних	393	146	428	116	295	90

Дані таблиці 4 демонструють, що ліберали, які були виховані в сім'ях республіканців, покидали партію своїх батьків – у 1994 р. 54% таких виборців віддавали перевагу Демократичній партії, і тільки 39% залишилися лояльними до Республіканської партії. Проте, ця група складала тільки половину від консерваторів вирощених у сім'ях, де батьки належали до Демократичної партії. А консерватори отримали підтримку демократів. Таким чином, результатом цього руху стало усвідомлення ідеології Республіканської партії виборцями. Результати, представлені в таблиці 5 свідчать, що підвищення впливу ідеології на виборців призвело до послаблення родинних зв'язків та приналежності до партії.

Висновки. Перемога Республіканської партії в 1994 р. та переобрання республіканського Конгресу в 1996 році стали відображенням довготривалих змін електораторальних уподобань. Результатом перегрупування стало зменшення кількості прихильників Демократичної партії з 1930 до 1970 року. У кінці ХХ ст. кількість виборців, які підтримують демократів зменшилася порівняно з 1960-70 рр. Значна кількість виборців не підтримує демократів, навіть якщо їх батьки підтримують.

Республіканці, починаючи з 1970 року, знайшли підтримку електорату. Ця підтримка була серед груп консерваторів, до яких входили представники чоловічої статі, чорного та білого населення на Півдні. На півночі країни чорне населення та жінки, так як і представники білого населення підтримувало республіканців менше. Представники білого населення Півдня, батьки яких були демократами, стали електоратом Республіканської партії.

Дослідження також продемонструвало, що основою перегрупування електорату була ідеологія. Також виявлено, що виборець може змінювати відношення до тієї чи іншої партії відповідно до власного політичного

переконавання, яке ґрунтується на основних перевагах в політиці партій, а також, що позиція електорату була більш-менш стабільною.

Зростаючі ідеологічні протиріччя Демократичної та Республіканської партій періоду Рейгана та після нього дали можливість виборцям відчутти різницю між політикою партій. У результаті, виборці обрали свою партійну прихильність, що стала основою політичного вибору переважно для підтримання партійної належності, успадкованої від їхніх батьків. Консерватори для підвищення демократичності чи незалежності драматично рухаються у напрямку до республіканців.

Результати показують, що базова модель опозиції щодо батьківської належності до партії найкраще пояснює зміни, які відбулися протягом кількох виборчих циклів. Хоча демократи й допомогли Клінтону на президентських виборах 1992 р., проте їх занепад продовжувався в 1994 р.

Вікова перебудова партій від 1980 р. призвела до того, що в Америці не постала нова більшість. Навіть у 1994 р. демократи незначно переважали чисельність республіканців. Більше того, не було гарантій, що електорат продовжить рух у напрямку до республіканців до кінця століття.

Джерела та література:

1. Abramowitz, Alan I. 1994. „Issue Evolution Reconsidered: Racial Attitudes and Partisanship in the U.S. Electorate”. *American Journal of Political Science* 38(1): 1-24; 2. Abramson, Paul R., and Charles W. Ostrom. 1991. „Macropartisanship: An Empirical Reassessment”. *American Political Science Review* 85(1): 181-92; 3. Beck, Paul A. 1976. „Youth and the Politics of Realignment”. In *Political Opinion and Behavior*, ed. E. C. Dreyer and W. A. Rosenbaum. Belmont, CA: Wadsworth Publishing; 4. Beck, Paul Allen, and Frank J. Sorauf. 1992. *Party Politics in America*. 7th ed. New York: HarperCollins; 5. Burnham, Walter D. 1970. *Critical Elections and the Mainsprings of American Politics*. New York: W. W. Norton; 6. Campbell, Angus, Philip E. Converse, Warren E. Miller, and Donald E. Stokes. 1960. *The American Voter*. New York: John Wiley and Sons; 7. Campbell, James E. 1985. „Sources of the New Deal Realignment: The Contributions of Conversion and Mobilization to Partisan Change”. *Western Political Quarterly* 38(3): 357-76; 8. Carmines, Edward G., John P. McIver, and James A. Stimson. 1987. „Unrealized Partisanship: A Theory of Dealignment”. *Journal of Politics* 49(2): 376-400; 9. Carmines, Edward G., and James A. Stimson. 1989. *Issue Evolution: Race and the Transformation of American Politics*. Princeton: Princeton University Press; 10. Clubb, Jerome M., William H. Flanigan, and Nancy H. Zingale. 1980. *Partisan Realignment: Voters, Parties, and Government in American History*. Beverly Hills, CA: Sage Publications; 11. Converse, Philip E. 1966. „The Concept of a Normal Vote”. In *Elections and the Political Order*, ed. Angus Campbell, Philip E. Converse, Warren E. Miller, and Donald E. Stokes. New York: John Wiley and Sons; 12. Converse, Philip E., and Gregory B. Markus. 1979.

„Plus Ca Change: The New CPS Election Study Panel”. *American Political Science Review* 73(1): 32-49; 13. Fiorina, Morris P. 1981. *Retrospective Voting in American National Elections*. New Haven: Yale University Press; 14. Franklin, Charles H. 1992. „Measurement and the Dynamics of Party Identification”. *Political Behavior* 14(3): 297-310; 15. Franklin, Charles H., and John E. Jackson. 1983. „The Dynamics of Party Identification”. *American Political Science Review* 77(4): 957-73; 16. Gimpel, James G. 1996. *Fulfilling the Contract: The First 100 Days*. Boston: Allyn and Bacon; 17. Green, Donald P., and Bradley Palmquist. 1990. „Of Artifacts and Partisan Instability”. *American Journal of Political Science* 34(3): 872-901; 18. Green, Donald P., and Bradley Palmquist. 1994. „How Stable is Party Identification?” *Political Behavior* 16(4): 437-66; 19. Jennings, M. Kent, and Richard G. Niemi. 1974. *The Political Character of Adolescence*. Princeton: Princeton University Press; 20. Jennings, M. Kent, and Richard G. Niemi. 1981. *Generations and Politics*. Princeton: Princeton University Press; 21. Key, V O., Jr. 1955. „A Theory of Critical Elections”. *Journal of Politics* 17(1): 3-18; 22. Key, V O. 1959. „Secular Realignment and the Party System”. *Journal of Politics* 21(1): 198-210; 23. Ladd, Everett C, with Charles Hadley. 1978. *Transformations of the American Party System*. 2d ed. New York: W. W. Norton; 24. Luskin, Robert C, John P. McIver, and Edward G. Carmines. 1989. „Issues and the Transmission of Partisanship”. *American Journal of Political Science* 33(2): 440-58; 25. Markus, Gregory B., and Philip E. Converse. 1979. „A Dynamic Simultaneous Equation Model of Electoral Choice”. *American Political Science Review* 73(4): 1055-70; 26. Page, Benjamin I., and Calvin C. Jones. 1979. „Reciprocal Effects of Policy Preferences, Party Loyalties, and the Vote”. *American Political Science Review* 73(4): 1071-89; 27. Rohde, David W. 1991. *Parties and Leaders in the Postreform House*. Chicago: University of Chicago Press; 28. Stone, Walter J., Ronald B. Rapoport, and Alan I. Abramowitz. 1990. „The Reagan Revolution and Party Polarization in the 1980s.” In *The Parties Respond*, ed. L. Sandy Maisel. Boulder, CO: Westview Press; 29. Sundquist, James L. 1983. *Dynamics of the Party System: Alignment and Realignment of Political Parties in the United States*. Rev. ed. Washington, DC: Brookings Institution; 30. Wayne, Stephen J. 1996. *The Road to the White House 1996*. New York: St. Martin's Press; 31. Wilcox, Clyde. 1995. *The Latest American Revolution! The 1994 Elections and Their Implications for Governance*. New York: St. Martin's Press.

Mykola Luchak

Ideological Realignment of the US Electorate in Late 20th Century

Using data from the 1976-1994 American National Election Studies and the 1992-94 ANES panel survey, this paper demonstrates that the outcomes of the 1994 and 1996 elections reflected a long-term shift in the bases of support and relative strength of the two major parties. This shift in the party loyalties of the electorate was based on the increased ideological polarization of the Democrat-

ic and Republican Parties during the Reagan and post-Reagan eras. Clearer differences between the parties' ideological positions made it easier for citizens to choose a party identification based on their policy preferences. The result has been a secular realignment of party

УДК: 94(71),1939/1941”

УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ У ВНУТРІШНІЙ ТА ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ КАНАДИ (1939-1941РР.)

© Віталій Макар
(м. Чернівці)

У даній статті розглядається внутрішня та зовнішня політика Канади щодо „українського питання” на початку Другої світової війни. Автор досліджує участь країни у формування організаційної структури канадських українців, що знайшло своє відображення у створенні Комітету українців Канади. З іншого боку, аналізується вплив представників української етнічної групи на представлення інтересів України перед правлячими колами держави. Підсумовано, що більшою мірою Канада спричинилася до розгляду внутрішньої українсько-канадської проблематики, оскільки на той час значна кількість українців іммігрувала на Північноамериканський континент. Поряд з тим, урядовці країни прислухалися до позицій своїх громадян щодо можливого зовнішнього впливу на становлення незалежної Української держави.

Ключові слова: етнічна група, етнічні інтереси, етнічний вплив, організаційне життя, внутрішня політика, зовнішня політика, державні інституції.

Проблематика щодо українського питання впродовж ХХ ст., а особливо періоду Другої світової війни, постійно турбувала суспільство Канади, зокрема, в деякому випадку ту його частину, котра складається з представників української етнічної групи. Цей процес почав набирати організованого характеру щойно по завершенні Першої світової війни. Він був пов'язаний з подіями на материковій Батьківщині – виникненням Української Народної Республіки та Західноукраїнської Народної Республіки, їх формальним об'єднанням в єдину Соборну Українську Державу. Насправді за реального об'єднання не дійшло, оскільки під тиском зовнішніх та внутрішніх факторів обидва державні утворення впали. А їх політичні, державні, військові діячі, науковці, діячі культури – всі ті, кому вдалося уникнути загибелі, чи переслідувань з боку поневолювачів – значною мірою опинилися на Заході, спочатку в поблизу держав, а потім і на Американському континенті.

Розглядаючи внутрішню та зовнішню політику Канади щодо українського питання, доречно, на нашу думку, виокремити дві складові, а саме: по-перше, внутрішню позицію держави по відношенню до організаційної діяльності українців; по-друге, вплив канадських громадян українського походження на формування зовнішньої політики стосовно материкової України.

Інформація про події на українських землях доходила до українців Канади значно швидше, ніж туди доїжджали нові поселенці. Відповідно, вона потрапляла

loyalties along ideological lines.

Key words: realignment theory, political parties, the USA, presidential election, voting, election process, party identification.

до засобів масової інформації – україномовних та англійськомовних, до громадсько-політичних організацій. Саме собою, з церковних амвонів її проголошували греко-католицькі та православні священники. В Канаді виникали численні українські організації, зокрема *Союз українців самостійників*, *Українське національне об'єднання*, *Братство українців католиків*, *Союз гетьманців-державників*. Українці активно включалися не лише в економічне життя обраної Батьківщини, але й тяжіли до участі у політичному житті. Спочатку вони завойовували шляхом виборів певні позиції на місцевому, потім провінційному, а згодом на федеральному рівні [3, с.160-181].

Варто зазначити, що правлячі кола Канади у питанні впливу на можливу незалежність Українських земель перебували в дещо складній ситуації. З одного боку, в середині держави діяло потужне проукраїнське лобі не лише в особі українських організацій, але й тих загальноканадських структур, особливо політичних партій, у складі яких діяли представники української громади, і які, зрештою, користувалися її підтримкою у досягненні своїх політичних цілей. З іншого ж боку, Канада, будучи домініоном Великої Британії, брала участь у війні на боці Антигітлерівської коаліції, до складу якої пізніше увійшов і Радянський Союз. Тому, досить складно було представникам урядових кіл відверто підтримувати позицію більшості канадських українців.

Натомість, більш реалістичною видавалася координація щодо об'єднання українських етнічних організацій в одну організаційну структуру, оскільки, навіть серед самих українців не було єдиної думки з цього приводу.

Союз українців самостійників та Українське національне об'єднання розпочали переговорний процес щодо створення *Спільної ради*, яка б складалася з православної і католицької церков та їхніх світських організацій. Але, ці перемовини ні до чого не призвели. Чергову спробу налагодити широкий діалог, скликавши офіційні переговори, здійснив В. Кушнір, представник Братства українців католиків. Його пропозиція зводилася до формування *Центрального комітету*, до складу якого увійшли б представники провідних організацій українців Канади.

З листопада 1939 р. розпочинається новий етап переговорного процесу стосовно організаційної консолідації. Офіційні й неофіційні дискусії між представниками СУС, БУК та УНО продовжувалися у Саскатуні, Едмонтоні і Вінніпезі, однак довести їх до